

Čís. 4632.

Neodporuje zákonu, jestliže náhradní soukromý žalobce, převzav podle § 42 odst. 8 tr. ř. zastupování obžaloby pro přečin křivého obvinění podle §§ 227, 229 tr. zák., navrhl ve zmateční stížnosti, aby čin byl posuzován případně i s hlediska § 1 zák. čl. XLI:1914.

V samém tvrzení, že náhradní soukromý žalobce, technický úředník státní správy, provedl nesprávně soukromou kolaudaci stavby, není ani křivé obvinění ve smyslu § 227 tr. zák., resp. nedbalé obvinění podle § 20 zák. čl. XLI:1914, ani přečin pomluvy podle § 1 cit. zák. čl.

(Rozh. ze dne 14. února 1933, Zm IV 610/32.)

Se svolením svého nadřízeného úřadu vykonával státní technický úředník inž. R. T. jako osoba soukromá dozor nad stavbou obecního domu v S.; po dokončení stavby provedl znaleckou prohlídku novostavby, kterou sám v protokole o ní sepsaném nazval kolaudací. Člen obecního zastupitelstva A. N. oznámil později okresnímu úřadu, že kolaudace novostavby nebyla správně provedena, že obec byla stavbou okradena o 600.000 Kč, a žádal, aby jeho stížnost byla předložena nadřízenému úřadu inž. T-a a aby tento úřad zařídil další kroky. Státní zastupitelství podalo na A. N. obžalobu pro přečin podle §§ 227, 229 tr. zák. Soud první stolice uznal obžalovaného vinným přečinem pomluvy podle § 1 zák. čl. XLI:1914, pominuv kvalifikaci činu podle § 227 tr. zák., ježto poškozený působil v tomto případě jen jako osoba soukromá. Odvolací soud, shledávaje v obsahu stížnosti obžalovaného toliko kritiku činnosti poškozeného inž. R. T., nepřesahující dovolené meze, zprostil obžalovaného A. N. podle § 326 č. 2 tr. ř. obžaloby.

Ně j v y š š í s o u d zmateční stížnost inž. R. T. jako náhradního soukromého žalobce, pokud uvedla důvod zmatečnosti podle § 385 č. 1 b) tr. ř., odmítl, jinak ji zamítl.

Z d ů v o d ů:

Když vrchní prokurátor ustoupil od zmateční stížnosti, ohlášené do osvobozujícího rozsudku odvolacího soudu, převzal poškozený inž. R. T. zastoupení obžaloby, a to včasným ohlášením a provedením zmateční stížnosti. Poněvadž jde v první řadě o obžalobu pro přečin křivého obvinění podle §§ 227, 229 tr. zák., jest poškozený k převzetí zastupování obžaloby oprávněn; není tomu nikterak na závadu, že se ve zmateční stížnosti žádá též o případné posouzení věci s hlediska § 1 zák. čl. XLI:1914, neboť ani v případě tohoto trestního činu nešlo by o delikt stíhaný na zmocnění, při němž by podle § 2 III. odst. tr. ř. bylo k zastoupení obžaloby oprávněno výhradně státní zastupitelství; náhradní soukromý žalobce totiž neprováděl řízení o stavbě obecního domu v S. ve výkonu svého povolání jako úředník zemského úřadu pro zemi Podkar-

patskou, nýbrž byl to jeho soukromý úkon. K stíhání pro výroky na tento soukromý úkon se vztahující nepotřeboval tudíž zmocnění nadřízeného úřadu a může obžalobu sám zastupovati i ve směru přečinu podle § 1 zák. o ochraně cti. Zmateční stížnost sluší proto vyřídití meritorně jakožto podanou od oprávněného náhradního soukromého žalobce. Důvodem zmatečnosti podle § 385 čís. 1 a) tr. ř. snaží se stěžovatel především dovoditi smysl inkriminovaných stížností obžalovaného v tom směru, že v celkové jejich souvislosti jest stěžovatel viněn z nesprávného provedení revisní povinnosti, při které by byl musel nutně odhaliti tvrzené enormní okradení obce při stavbě o 600.000 Kč; v tomto směru má stěžovatel asi na zřeteli obvinění z nějakého opomínutí nebo z nedbalosti, o němž bez bližší specifikace mluví dále. Míni dokonce, že byl tak nepřímě obviněn z účasti na nějakém trestném činu (okradení obce o 600.000 Kč). Nejvyšší soud poukazuje nejprve k tomu, že ať šlo při komisionálním převzetí stavby náhradním soukromým žalobcem o součást kolaudačního řízení či nikoliv, jest nesporné, že se výtky obžalovaného vztahovaly na ono řízení, při kterém náhradní soukromý žalobce, nazýváje se v protokolu sám kolaudátorem a používaje i poznačení komisionálního řízení za kolaudaci, zjišťoval způsob provedení stavby obecního domu v S. za tím účelem, aby stavba byla převzata od podnikatele do užívání obce. Obžalovanému jako členu obecního zastupitelstva v S. nelze proto upřiti právo, aby v náležité formě a na příslušných místech uplatnil beztrestně věcné námítky proti provedení této jistě důležité revise stavby, když ji nepovažoval za správně provedenou. V těchto mezích bylo tudíž zkoumati inkriminované stížnosti obžalovaného; nesejde na tom, měla-li býti později prováděna kvantitativní kolaudace a zda byl poškozený oprávněn ji provést jako osoba dohlízející na stavbu. Pokud jde především o formu stížností obžalovaného, není v jejich obsahu podkladu pro závěr, že by jejich účelem mělo býti zavedení trestního nebo disciplinárního řízení proti žalobci pro tvrzené nesprávné provedení kolaudace, poněvadž nějaké provinění nebylo soukromému žalobci ve stížnostech vůbec vytýkáno a bylo pouze konstatováno nesprávné provedení kolaudace s poukazem na krátkou dobu jejího provádění. Odvolací soud správně posoudil smysl inkriminovaných stížností, an rozlišil od sebe ty jejich výroky, které se vztahovaly na činnost náhradního soukromého žalobce při kolaudaci stavby a na okradení obce S. stavbou o 600.000 Kč. Obžalovaný nevytkl náhradnímu soukromému žalobci zřetelně nic jiného, než že kolaudace novostavby obecního domu v S. nebyla jím provedena správně, což v souvislosti hned i odůvodnil tím, že podle jeho názoru není možno, aby kolaudace tak rozsáhlé stavby byla provedena za půl dne; úkonu poškozeného vytkl tudíž jen rychlé jeho provedení. Obžalovaný k této výtce neuvedl zejména žádný takový důvod domněle nesprávného jejího provedení, pro který by se musilo míti za to, že obviňuje soukromého žalobce z nějaké spojitosti s okradením obce stavbou; ze souvislosti celé stížnosti jest zřejmé, že zmínku o tomto okradení uvedl jako věcný podklad své stížnosti, pro

který považoval za potřebné důkladnější provedení kolaudace stavby, než jak byla za půl dne provedena poškozeným. Obvinění z okradení obce stavbou vztahuje se zřetelně jen na osoby zúčastněné při stavbě a nelze z něho ani v souvislosti s ostatním obsahem stížnosti vyčísti obvinění soukromého žalobce z nějaké spoluúčasti na tvrzeném okradení obce. Pro vytýkané nesprávné provedení kolaudace, pokud by nebylo podloženo trestným činem, nebylo by lze zahájit trestní řízení, takže tu vůbec nemůže jít o obvinění z trestného činu, poněvadž poškozený prováděl revisi soukromě a ne ve výkonu své úřední působnosti, nejde ani o provinění, pro které by byl odpověden za povrchní, nedbalé a pod. provedení revise disciplinárně svému nadřízenému úřadu. Zejména ani s hlediska ustanovení § 21, případně 24 služební pragmatiky, na které věcně poukazuje stěžovatel, nelze souditi, že by byl obžalovaný udal náhradního soukromého žalobce z disciplinárního přečinu, jenž by byl dán aspoň v porušení obecných povinností státního úředníka v tomto § vyznačených i při úkonu soukromém, neboť mu vůbec nevytýkal nesprávné provedení kolaudace, úkolu to rázu neúředního a soukromého, na nějakém podkladě dehonestujícím, se zřetelem k němuž by mohl jeho nadřízený úřad zakročit proti poškozenému případně i pro jeho úkon soukromý.

Nejde však ani o přečin pomluvy podle § 1 zákona o ochraně cti. Pro nesprávné provedení soukromé kolaudace rozsáhlé stavby za půl dne, jak to obžalovaný soukromému žalobci jediné vytkl, nebylo by lze v případě pravdivosti zahájit ani trestní ani disciplinární řízení, jak právě bylo dovedeno; když pak nebylo vytýkáno nic, co by se dotýkalo mravní hodnoty poškozeného, ale prostě byla konstatována nesprávnost kolaudace, záležející v nedostatečné důkladnosti, není tato skutečnost v případě pravdivosti ani způsobila vydání soukromého žalobce veřejnému pohrdání. Neboť obžalovaný neuvedl ve výrocích, vztahujících se na provedení kolaudace, ani žádného takového důvodu, pro který by vytýkané nesprávné provedení rozsáhlé kolaudace za půl dne mělo pro soukromého žalobce za následek snížení jeho mravní hodnoty u jeho spoluobčanů, nýbrž uvedl jen svůj objektivní úsudek, že není možno, aby kolaudace tak rozsáhlé stavby byla provedena za půl dne. V této výtce a v odůvodnění k ní se vztahujícím není ani náznaku, že by vytýkané spěšné provedení kolaudace mělo příčinu v osobních mravních vadách soukromého žalobce anebo aspoň v takovém nedostatku jeho odborné osobní způsobilosti, který by se dotýkal jeho osobní cti.

Když tedy odvolací soud, přihlížející k tomu, že obžalovaný vykonával svoje právo a povinnost jako člen obecního zastupitelstva v S., shledal ve výrocích, dotýkajících se činnosti náhradního soukromého žalobce při revisi stavby pouhou její kritiku, nepřekročující dovolené meze, vyjádřil tím v podstatě totéž, co považuje za důvod beztrestnosti těchto výroků nejvyšší soud: že totiž obžalovaný bez vědomí, že se nějak dotýká osobní cti kolaudátorovy, s věcným odůvodněním posuzoval jen výsledek jeho činnosti jako nesprávný. V tom však není zalo-

ženo ani po stránce objektivní ani subjektivní obvinění ve smyslu § 227 a násl. tr. zák., případně ve smyslu § 20 zákona na ochranu cti, rovněž ne přečin pomluvy podle § 1 zákona o ochraně cti, zejména když se obžalovaný obrátil se svojí stížností na okresní úřad v S., kterému přísluší podle zákona dozorčí právo v hospodářských věcech obce S., o jakouž i v tomto případě šlo.

Pro posuzování věci jest bez významu, že se stížnosti měly podle žádosti obžalovaného předložití zemskému úřadu v Užhorodě, u kterého služebně působí náhradní soukromý žalobce, aby zařídil další kroky. Ze spisů zemského úřadu pro zemi Podkarpatoruskou v Užhorodě, jichž se dovolává i odvolací rozsudek, vysvítá, že se ve věci dohledu na stavbu obecního domu obrátilo na zemský úřad i samo obecní zastupitelstvo v S. a že zemský úřad tuto žádost vyřídil aspoň částečně věcně tím, že svolil k soukromému spoluúčinkování státního technika při stavbě. Z toho lze souditi, že i obžalovaný jako člen obecního zastupitelstva stejně mohl pokládati zemský úřad v Užhorodě za kompetentní k zakročení ve věci kolaudace obecního domu se zřetelem na věc samu a bez ohledu na osobu náhradního soukromého žalobce a na jeho služební působení u zemského úřadu, zejména když žalobce při schvalování stavby působil jen jako osoba soukromá.

Čís. 4633.

Vinou (proviněním) pachatelovým (§ 335 tr. zák.) je v případě nevědomé nedbalosti již, neosvědčil-li dbalost nutnou a dostatečnou k zamezení nebezpečí a škody, ač mu to bylo podle jeho tělesného a duševního stavu možné.

§ 2 f) tr. zák. nemá na zřeteli nahodilost jednání (opomenutí) pachatelova, nýbrž výsledku z jednání (opomenutí) toho vzešlého; ojedinělost opomenutí je skutečností pro otázku nahodilosti v onom smyslu bezvýznamnou.

(Rozh. ze dne 18. února 1933, Zm I 1046/31.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zamítl po ústním líčení zmatečnou stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu v Mostě ze dne 10. listopadu 1931, jímž byl stěžovatel uznán vinným přečinem proti bezpečnosti života podle §§ 335, 336 písm. g), 337 tr. zák.

Důvody:

Zmatečná stížnost vytýká napadenému rozsudku zmatečnost podle čis. 9 a), nesprávně i čis. 9 b) § 281 tr. ř. z důvodu, že i § 238 tr. zák. předpokládá pro trestně-právní odpovědnost provinění pachatelovo a že nelze mluvit o provinění u stěžovatele, který nepochybně spáchal souzené opomenutí jen náhodou. Připojuje-li stížnost k této námitce poukaz na § 2 f) tr. zák., neuvědomuje si, že § 2 f) tr. zák. má na zře-